

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Szepesi és Társai Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Szepesi István ügyvéd által képviselt felperesnek a dr.... jogtanácsos által képviselt Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa [1088 Budapest, Reviczky u. 5., Hiv. sz.: ...] alperes ellen műsorszolgáltatási ügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében a Fővárosi Bíróság 2010. évi április hó 20. napján kelt 20.K.30.782/2009/12. számú ítélete ellen a felperes által 13. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 10.000 (azaz tízezer) forint másodfokú perköltséget, valamint az államnak - az illetékügyekben eljáró hatóság külön felhívására - 36.000 (azaz harminchatezer) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes ... kezdettel mutatta be a ... című műsorszámot. Ezt megelőzően 11:24:02-11:30:24 között reklámot vetített, amelynek 8. spotjában a Dreher sör, míg a 14. spotban a Gösser sör reklámját vetítette. A filmet 11:56:43-kor megszakította; műsorajánlót, híradót, időjárás jelentést majd a ... című műsorszámot mutatta be, az ezt követő reklámblokkban - egyebek mellett - a Heineken sör és a Borsodi sör reklámját is adta. 12:50:42-kor ismét megszakította a filmet, és - mások között - a Soproni sör, a Stella Artois, majd a Borsodi sör reklámját is vetítette. A felperes ... kezdettel mutatta be a ... című filmet, az ezt megelőzően 16:17:20 másodperces kezdettel sugárzott reklámblokkban látható volt a Hubertus ital reklámja. A felperes

a film sugárzását 17:12:49 másodperckor megszakította, és a vetített reklámblokkban bemutatta a Royal vodka reklámját is. A filmet 17:43:06 másodperckor ismét megszakította; műsorajánlót, majd reklámot sugárzott, amelyben ugyancsak látható volt a Hubertus ital reklámja. A film folytatását megelőzően műsorajánlót sugárzott.

Az alperes a 2009. január 7. napján kelt ... számú határozatával megállapította, hogy a felperes megsértette a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény (a továbbiakban: Rttv.) 13.§-ának (2) bekezdés f) pontjában foglaltakat, amely miatt őt 504.841 forint kötbér megfizetésére kötelezte. Indokolásában a Rttv. rendelkezései és az 1984-ben Ausztráliában bevezetésre került Gyermek televíziós kódexe alapján megállapította, hogy kiskorúaknak készült műsorszámoknak tekinthetjük azon műsorszámokat, amelyek a kiskorúak testi, lelki, szellemi érettségi fokának megfelelő tartalmakkal bírnak, megfelel az ő igényeiknek, érdeklődésüknek, illetőleg kiskorúakról szól, az ő főszereplésükkel készült és nem hordoz ezen érzékeny korosztály számára fizikai, szellemi és erkölcsi fejlődésük szempontjából veszélyes tartalmakat. A ... és a ... című filmek tartalmi összefoglalása alapján arra a következtetésre jutott, hogy azok - műfajukból eredően is - kiskorúak számára készültek. A Rttv. 13.§-ának (2) bekezdés f) pontja a kiskorúak védelmét célozza, hiszen az alkoholtartalmú italok fogyasztása ezen korosztály számára fizikai, erkölcsi és értelmi károsodást okozhat. A kiskorúaknak készült műsorszámok környezetében sugárzott és alkoholtartalmú italok fogyasztására ösztönző reklámokat a kiskorúak nagy valószínűséggel láthatják. A műfaj jellegéből adódóan az alkoholfogyasztást kedvező színben mutatják be, ez pedig - hiszékenyséjük és tapasztalatlanságuk folytán - e korosztály számára vonzó lehet. Nagy valószínűséggel a kiskorúak a számukra készült műsorszámok előtt és azt követően is figyelemmel kísérik a műsorfolyamot, ezért a felperes hiába iktat be egy néhány perces műsorszámot a kiskorúaknak szóló műsorszámot megelőző, illetőleg azt követő reklámblokkok közé, mert azok rövidségük miatt nem akadályozzák meg, hogy az adott reklámblokkban közölt alkoholtartalmú italokat kiskorúak is láthassák. A műsorszámokat megszakító reklámokat pedig egyértelműen láthatják. A szankció mértékének meghatározásakor figyelembe vette, hogy a felperessel szemben már korábban is alkalmazott hasonló mértékű jogkövetkezményt, a kiszabott kötbér mértéke arányban áll a törvénytörés súlyával.

A felperes keresetében elsődlegesen a határozat hatályon kívül helyezését, másodlagosan a határozat megváltoztatásával a szankció mellőzését, de legalábbis enyhítését kérte. Állította, hogy jogsértést nem követett el, az alperes a tételes jogszabályi rendelkezést kiterjesztően értelmezte. Hangsúlyozta, hogy egyetlen alkoholtartalmú reklám sem került levetítésre az alperes által hivatkozott műsorszámok közvetlen környezetében. Előadta, hogy a filmek nem tekinthetők kiskorúak számára készült műsorszámoknak, ezért azokat nem is sorolta be a gyermek- és ifjúsági közszolgálati műsorszám kategóriájába. Ennél fogva e filmekre nem vonatkozik a Rttv. 13.§-ának (2) bekezdés f) pontjában írt tilalom.

Az alperes ellenkérelmében a határozatban foglaltak fenntartása mellett kérte a kereset elutasítását.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította. Indokolása szerint nem általános jelleggel kell elemezni azt, hogy mi tekinthető kiskorúaknak készült műsorszámnak, hanem kifejezetten a törvényi tilalom célját vizsgálva, a jogalkotói akarat által védendő érdeket figyelembevéve kell meghatározni, hogy konkrétan az adott műsorszámok sugárzása előtt/után megengedhető volt-e alkoholtartalmú ital reklámja. A törvény indokolása alapján rámutatott arra, hogy a jogalkotó célja időbeli korlát felállítása volt annak érdekében, hogy az alkoholt népszerűsítő reklám sugárzási idejét tekintve se legyen alkalmas arra, hogy kiskorúakra alkoholfogyasztásra ösztönző hatást gyakorolhasson. Éppen ezért azt kell elemezni, hogy a vitatott műsorszám a sugárzási idejét, a mondanivalóját, a szereplőket figyelembe véve valószínűsíthetően vonzza-e a 18 év alatti korosztályt, avagy sem. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a ... és a ... című filmek e kritériumoknak mindenben megfelelnek, hiszen témájukat is figyelembe véve gyermek közönséget céloznak meg, függetlenül attól, hogy a filmet szívesen nézi a család összes tagja, beleértve a szülőket is. A filmeket a felperes szombaton, a koradélutáni órákban tűzte műsorra. Jogértelmezése szerint a Rttv. 13.§-ának (2) bekezdés f) pontjában rögzített tilalmi rendelkezést nem lehet szűkítően, kizárólag a műsorszámot egygel megelőző, illetve egygel azt követő reklámra korlátozva értelmezni. Ezért az alperes helytállóan vonta vizsgálati körébe a műsorszámot megelőző, illetve követő teljes reklámblokkot, hiszen a kiskorúak számára sugárzott műsorszámok esetében nagy a valószínűsége annak, hogy a sugárzást, műsorszám kezdetét három-négy perccel megelőzően, illetve követően is a televízió előtt tartózkodnak a kiskorúak. Hatványozottan igaz ez az epizódot megszakító reklám esetében, ilyenkor ugyanis nagyobb a késztetés a kiskorúakban arra, hogy a történet folytatását megvárva kényszerűségből végig nézzék a reklámokat is. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint az alperes részletesen indokolt határozatában helytálló okfejtéssel alkalmazta a jogkövetkezményt is, ezért a felperes másodlagos kereseti kérelmét sem tartotta teljesíthetőnek.

Az elsőfokú bíróság ítéletének kereseti kérelmének megfelelő megváltoztatása iránt előterjesztett fellebbezésében a felperes előadta, hogy a ... és a ... című filmek nem kifejezetten a kiskorú korosztály számára készültek. Erre tekintettel nem sorolta be azokat a gyermek- és ifjúsági közszolgálati műsorszám kategóriába, és ezért minősítette azokat a II. korhatári kategóriába tartozónak. A filmek elsődlegesen közös családi mozizásra készültek, célközönségét nem kizárólagosan a gyermekek képezik, különös tekintettel a filmekben többször előforduló félelmet keltő jelenetekre, az olykor szövevényes történetvezetésre, és a kalandfilmek feszültségét sem nélkülöző központi témákra, illetőleg a ... szereplő ijesztő lényekre, misztikus cselekményekre. Mindezek alapján az Rttv. 13.§-ának (2) bekezdés f) pontjában foglaltak megsértése eleve kizárt. E jogszabályhelyet egyébként az alperes kiterjesztően értelmezte. Állította, hogy az alkoholtartalmú italok reklámjai nem a filmeket közvetlenül megelőzően és/vagy közvetlenül azt követően kerültek sugárzásra. A Dreher sör reklámja és a ... című film kezdete

között egyéb műsorszám, hat más reklámfilm került közlésre, a film előtt közvetlenül egy másik reklám volt látható. Kizárólag a Gösser sör reklámja ment közvetlenül a film kezdete előtt. A Heineken sör, a Borsodi sör, a Soproni sör és a Stella Artois reklámjai a film megszakító blokkjában voltak láthatók, így azok nem esnek a törvényi korlátozás alá. Egyébként is jellemzően a film megszakítását közvetlenül követően, illetve a film folytatását közvetlenül megelőzően más műsorszámok; műsorajánló, híradó, időjárás jelentés, ... illetve további reklámok voltak láthatók. A Hubertus reklám és a ... című kalandfilm kezdete között szintén egyéb műsorszámot, reklámfilm, műsorajánlót sugárzott, a film előtt közvetlenül ez utóbbi volt látható. A Royal Vodka és a Hubertus ital reklámjai a ... című film megszakító blokkjában voltak, ezért azokra a törvényi korlátozás nem vonatkozik.

Álláspontja szerint az alperes és az elsőfokú bíróság értelmezése teljes jogbizonytalansághoz vezet. Ha ugyanis a közvetlenség még akkor is megvalósul, amikor a reklám és a gyermekeknek szánt műsorszám között más műsorszámokat is sugároznak, akkor az gyakorlatilag olyan tág teret ad és enged a jogalkalmazó hatóságnak, amellyel a műsorszolgáltatókat teljesen kiszolgáltatott helyzetbe sodorja. Ilyen alapon ugyanis felmerülhet a kérdés, hogy mennyi időtartam, hány műsorszám az, amely elegendő elválasztást jelent az alkoholtartalmú ital reklámja és a gyermekműsor között, ami által a „közvetlenség” tényállási elem már nem valósul meg. Álláspontja szerint a közvetlenség az adott műsorszám előtt/után egyből következő műsorszámot jelöli, és a törvényi korlátozás erre vonatkozik. Törvénysértés csak és kizárólag abban az esetben állapítható meg, ha az alkoholtartalmú ital reklámja a kiskorúak számára készült műsorszámot vagy közvetlenül megelőzi vagy közvetlenül követi. A tilalom a műsorszámon belüli előfordulásra pedig nem vonatkozik.

A fellebbezéssel szembeni ellenkérelmében az alperes a korábban előadottak megismétlése mellett kérte az elsőfokú ítélet helybenhagyását.

A másodfokú bíróság a fellebbezést a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 340.§-ának (5) és (6) bekezdései alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felperes fellebbezése nem alapos.

A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat a Pp. 206.§-ának (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően, azokat egyenként és összességükben is helyesen értékelve helytállóan állapította meg a jogvita eldöntéséhez szükséges tényállást, és a rendelkezésre álló adatokból okszerű következtetésre jutott a felperesi magatartás és az alkalmazott szankció jogi megítélését illetően. A felperes fellebbezésében nem hivatkozott olyan indokra, amely az elsőfokú bíróság ítéletének jogszerűségét megkérdőjelezné, nem jelölt meg olyan tény, vagy körülményt, amely a fellebbezés kedvező elbírálását eredményezhette volna. Az elsőfokú bíróság jogi érveivel a Fővárosi Ítéltábla

maradéktalanul egyetért, ezért azokat nem ismétli meg. A fellebbezésben foglaltakra utalással a másodfokú bíróság a következőkre mutat rá.

A Rttv. 13.§-ának (2) bekezdés f) pontjában foglaltak megsértése a kiskorúak számára készült műsorszám vonatkozásában merülhet fel. Sem a Rttv., sem más jogszabály nem rendelkezik arról, hogy mi minősül kiskorúaknak készült műsorszámnak. Erre nézve törvényi definíciót nem találunk, a fogalom-meghatározás tartalmi elemeire utalás sincs. Emellett tény az, hogy a törvényi tiltás nem említi sem a gyermek- és ifjúsági közszolgálati műsorszám kategóriát, sem pedig a korhatári kategóriát, ezekre nem is hivatkozik. Mindebből az következik, hogy minden műsorszámot egyedileg, a történet, a mondanivaló alapján, a cselekmények képi- és verbális megjelenítése, a fő- és mellékszereplők összetétele stb. figyelembevételével kell elemezni és értékelni abból a szempontból, hogy kiskorúaknak készült-e vagy sem. Fontos hangsúlyozni, hogy - a felperes állításával szemben - a Rttv. 13.§-ának (2) bekezdés f) pontja a „kifejezetten” kitélt nem tartalmazza, ennél fogva a törvényi tilalom nemcsak a kifejezetten, kizárólag a kiskorúak számára készült műsorszámra vonatkozik, hanem mindazon produkcióra is, amelyet a kiskorú korosztály számára is készítettek. Tipikusan ilyenek tekinthetők a családi-, illetve a kalandfilmek, ahol is a célközönség a gyerekek mellett a szülők is. A jogsértés megállapíthatósága szempontjából tehát nem kizáró körülmény az, hogy a film a gyerekek mellett a felnőttek számára is nézhető, adott esetben még öröm is számukra a kicsikkel való együtt tévézés. Nyilván ezt vette a felperes is figyelembe, amikor a filmeket szombaton, a kora délutáni órákban tűzte műsorra. A felperes e körben konkrétumra nem hivatkozott. Nem cáfolta az elsőfokú bíróság azon ítéleti megállapítását, miszerint a filmek a sugárzási időt, a mondanivalót, a szereplőket figyelembe véve valószínűsíthetően vonzzák a 18 év alatti korosztályt. A ... és a ... a témájukból adódóan a gyermek közönséget célozzák, függetlenül attól, hogy a filmeket szívesen nézi a család összes tagja, beleértve a szülőket is. Mivel a felperes érdemi cáfolatot nem adott, a törvényi tényállásnak pedig nem feltétele sem a műsorszolgáltatói besorolás, sem a „kifejezetten kiskorúak számára” kitétel teljesülése, ezért a felperes érvelése nem foghatott helyt.

A Rttv. 13.§-ának (2) bekezdés f) pontja értelmében az alkoholtartalmú italok reklámja nem tehető közzé kiskorúak számára készült műsorszámot közvetlenül megelőzően, illetve közvetlenül azt követően.

Amint arra az alperes és az elsőfokú bíróság is helyesen rámutatott, a törvényi rendelkezés a kiskorúak védelmét célozza, hiszen az alkoholtartalmú italok fogyasztása a korosztály fizikai, erkölcsi és értelmi károsodását okozhatja. A fiatalkorú nemzedék világképe és erkölcsi normarendszere még nem fejlődött ki, az folyamatosan alakul, változik, a külvilág hatásainak megfelelően formálódik. Ma a média és főként a televízió a szocializáció egyik legmeghatározóbb területe. Éppen ezért a fiatalok testi, szellemi és erkölcsi fejlődése szempontjából a műsorszolgáltatóknak kiemelt felelőssége van. Az általuk sugárzott műsoroknak a maguk összességében hozzá kell járulniuk a kiskorúak egészséges és

kiegyensúlyozott fejlődéséhez, segíteniük kell őket a pozitív értékrend elsajátításában. A fiatalok példaképeket keresnek, ezért fontos, hogy az általuk nagy valószínűséggel látható reklámokban megjelenő felnőttek ne káros példát mutassanak, az alkoholfogyasztásra ne buzdítsanak, azt ne vonzó, népszerű, követendő mintaként közvetítsék. A törvényi szabályból kitűnő jogelv tehát az, hogy a televízió a fiatalok számára ne népszerűsítse az alkoholtartalmú italokat, mert ezek a kiskorúak egészséges fizikai, erkölcsi és értelmi fejlődését veszélyeztetik. Ez az a jogilag védett érdek, amelyre tekintettel kell lenni a Rttv. 13.§-ának (2) bekezdés f) pontjában rögzített tilalom értelmezésénél is.

A jogalkotó a tiltás oldaláról szabályozta a kiskorúak védelmét. A megfogalmazásból logikai értelmezés alapján az is megállapítható, hogy ha a kiskorúak számára készült műsorszámot közvetlenül megelőzően, illetve közvetlenül azt követően nem tehető közzé alkoholtartalmú ital reklámja, akkor a kiskorúak számára készült műsorszámot közvetve megelőzően, illetve közvetve azt követően lehet alkoholtartalmú ital reklámját közzétenni. Szó nincs tehát arról, hogy a műsort megszakító reklámblokkban ilyen reklám jogszerűen közzé tehető lenne. Ez - a fentiek szerint - a törvény szövegéből is egyértelműen megállapítható, így az - a jogalkotói célra is figyelemmel - vitássá nem tehető. A felperes értelmezésének elfogadása a jogalkotói cél lényegi tartalmának megváltoztatását jelentené, és azzal a nem kívánt eredménnyel járhatna, hogy a kiskorúak a nekik (is) szánt film közben a fizikai, erkölcsi és értelmi fejlődésüket veszélyeztető, alkoholtartalmú italokat népszerűsítő reklámokat láthatnának. Nagy valószínűséggel a kiskorúak a film megszakításakor nem hagyják el a TV készüléket, hiszen nem akarnak a folytatás egyetlen képkockájáról sem lemaradni. Éppen ezért kényszerűségből végig nézik a bemutatott reklámokat. Ilyenkor nyilvánvalóan nem tehető közzé olyan reklám, amely számukra károsodást okozhat. Ez olyan evidencia, amelyet külön nyomatékosítani a törvényben nem kell, elegendő a Rttv. 13.§-ának (2) bekezdés f) pontjában foglaltak nyelvtani és logikai értelmezése.

A fentiek alapján megállapítható, hogy teljesen közömbös az, hogy a film megszakításakor az adott sörreklám éppen hányadik spot volt, illetve, hogy mi volt a tartalma a film megszakítása utáni első, és a film folytatását megelőző utolsó részletnek. A film megszakítása során semmilyen alkoholtartalmú ital reklámja nem tehető közzé, a felperes ezzel ellentétes magatartása így kétséget kizáróan jogsértő volt.

A műsorszámot közvetlenül megelőző illetve közvetlenül követő reklám tekintetében a másodfokú bíróság arra mutat rá, hogy a reklám olyan átfogó fogalom, amelynek keretében a reklámozó valamely árut, terméket, szolgáltatást stb. hirdet, népszerűsít. E körbe tartozik a műsorajánló is, hiszen ilyenkor a műsorszolgáltató az általa sugárzandó filmeket hirdeti, buzdít azok megnézésére. Tehát a reklám mint fogalom lényegi elemét a hirdetés, a népszerűsítés adja, függetlenül attól, hogy a reklám konkrétan mire vonatkozik. Ennél fogva a felperes az általa sugárzott filmek népszerűsítését nevezheti ugyan műsorajánlónak, ám az semmiben nem különbözik a más termékek, vagyis a nem televíziós műsorok reklámozásától.

Éppen ezért a műsorajánló - függetlenül attól, hogy a felperes a reklámtól megkülönböztetve nevesíti - reklámnak minősül.

A fentiekén túl rámutat még az ítélet tábla arra, hogy a felperes következetesen egyes számot használ, a képernyőn soha nem a „műsorok ajánlója”, vagy a „reklámok” felirat jelenik meg annak ellenére, hogy a műsorajánló körében rendszerint több műsort, a reklám keretében általában több árut, terméket, szolgáltatást stb. népszerűsít. A felperesi és a köznyelvi szóhasználatot vette át a jogalkotó is a tilalom megfogalmazásakor. A Rttv. 13.§-ának (2) bekezdés f) pontja szerinti „reklám” sem értelmezhető az általánosan elfogadott szóhasználattal szemben akként, hogy az csak és kizárólag egyetlen áru, termék, szolgáltatás, film stb. hirdetésére vonatkozik. A reklám tehát egy reklámblokk, amelybe az egymást követő spotok mindegyike beletartozik. Ennél fogva közömbös a felperes azon érvelése, hogy a perrel érintett műsorszámok megkezdését egygel megelőző reklám (beleértve a műsorajánlót is) mit tartalmaz. A kiskorúak számára készült műsorszámot közvetlenül megelőzően, illetve közvetlenül azt követően sugárzott reklámban (műsorajánlóban) nem tehető közzé alkoholtartalmú ital. A felperes e tilalmat - a fentiek szerint - több alkalommal is megszegte, azaz jogsértést követett el.

A felperes a másodlagos fellebbezési kérelmével kapcsolatban konkrétumot nem adott elő, az elsőfokú bíróságnak a szankció alkalmazásával kapcsolatos megállapításait, indokolásait nem vitatta. Mindezek alapján fellebbezése e körben sem vezethetett eredményre.

A kifejtettekre figyelemmel a Fővárosi Ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A sikertelenül fellebbező felperes a Pp. 78.§-ának (1) bekezdése alapján köteles az alperes másodfokú eljárásban felmerült perköltségét megfizetni, míg a fellebbezési illeték viselésére a bírósági eljárásban alkalmazandó költségmentességről szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§-ának (2) bekezdése alapján köteles.

, 2010. évi november hó 18. napján

Borsainé dr. Tóth Erzsébet sk. tanácselnök, dr. Vitál-Eigner Beáta sk. előadó bíró,
dr. Bacsa Andrea sk. bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő

